

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2. uri popoldne.

Štev. 280.

V Ljubljani, v ponedeljek 7. decembra 1885.

Letnik XIII.

P. i. volilcem dolenjskih mest in trgov!

Ker smo zvedeli, da nam nasprotna stranka, kateri nobeno sredstvo ni preslabo, da bi dosegla svoj malo vredni namen, po svetu trosi tudi laž, da se mi volitve 12. t. m. ne bomo vdeležili, vsem p. i. narodnim volilcem naznanjamo, da bomo vsi zopet volili in da je naš kandidat tudi zdaj gospod

grof Albin Margheri,

kterega toplo priporočamo vsem p. i. neodvisnim volilcem.

V Krškem, 6. decembra 1885.

Narodni volilci.

Govor g. poslanca Kluna v tretji seji deželnega zbora kranjskega dne 5. decembra 1885.

Slavni deželni zbor!

V zadnji seji izročil sem slavnemu deželnemu zboru predlog, da naj se premenita §§ 13 in 15 sedaj veljavnega volilnega reda za deželni zbor kranjski. Danes hočem ob kratkem povedati vzroke, zakaj sem to storil, ko vendar vsakdo vé, da je komaj preteklo poldrugo leto, odkar obstoji dotična postavna določba.

Najprej sem hotel rešiti častno besedo, ki sem jo zastavil pri visokem ministerstvu na Dunaji. Spominjali se bode, gospóda moja, da se je bilo Najvišje potrjenje od nas sklenjene volilne reforme precej dolgo zavleklo. Ko smo državni poslanci kranjski na Dunaju popraševali po dotičnih vzrokih in zaprekah, rekel nam je g. ministerski predsednik grof Taaffe, da naj gremo k sekciskemu načelniku baronu Kubinu, ki nam bo vsled njegovega ukaza razložil pomislike in povedal zadržke, zaradi katerih slavna vlada ni hotela naše postave brezpogojno priporočati v Najvišje potrjenje. Šla sva toraj jaz in g. dr. Vošnjak k g. baronu Kubinu, ki je poklical dotičnega referenta in z nama razpravljal celo postavu ter v marsikaki reči zahteval pojasnila, ki sva ga po svoji najboljši moči in zmožnosti dala. Najhuje se je pa visoka vlada spodtikala ravno nad §§ 13 in 15, češ, da se je deželni zbor kranjski z dotično določbo naravnost nasproti postavil volilnemu redu za državni zbor, in da take omejitve volilne pravice, kakor smo jo mi sklenili in takega nasprotovanja obeh volilnih redov med seboj vlada ne more priporočati. Ko sva z dr. Vošnjakom omenjala, da smo dotično določbo sprejeli največ zaradi tega, ker je naša deželna vlada to stališče zagovarjala v odseku za volilno reformo, in ga prosila, da naj se s tolikim trudom dovršena postava ne vrže v koš, nama je g. sekciski načelnik baron Kubin rekel, da bode vlada našo volilno reformo sicer predložila v Najvišje potrjenje, da pa mora naša skrb biti, da to napako prej ko mogoče zopet odpravimo in da deželni volilni red v soglasje spravimo z državnim volilnim redom. Z g. dr. Vošnjakom sva takrat dala besedo, da hočeva v našem deželnem zboru za to skrbeti, in to je vzrok, da sem si drznil

letos staviti v zadnji seji izročeni samostalni predlog.

Pa to ni edini vzrok; imamo še mnogo drugih jako važnejših razlogov, da tako nasprotje med deželnim in državnim volilnim redom prej ko mogoče odpravimo. Dobro se spominjamo, da so se o raznih prilikah čule pritožbe o različnem razlaganju ali tolmačenju volilnih postav. V tem oziru se pa nikdar, tudi takrat, ko smo imeli nam najbolj neprijazne in protivne vlade, ni tako različno ravnalo, kakor v najnovejšem času. Omenjam le, da so nekteri okrajni glavarji učitelje v volilne imenike sprejemali, drugi pa ne, ker postava velevala, da imajo po občinskem volilnem redu izmed ljudskih učiteljev volilno pravico samo načelniki in viši učitelji občinskih ljudskih učilnic. Po praksi nekterih okrajnih glavarjev prišla je toraj čudna, prečudna prikazen na dan, da smejo celo za državni zbor voliti ljudje, ki postavno še za občinsko volitev nimajo volilne pravice. In vendar vemo, da se glavno načelo za volilno pravico glasi: Kdor nima volilne pravice za občino, tudi nima pravice voliti za deželni ali državni zbor!

Zopet eni okrajni glavarji so ravno v tistem času, ko so ene iz volilnih imenikov izpuščali z mesti in trgi v eno politično občino sklenjene vasi, in ko je n. pr. v Kamniku tudi slavno predsedništvo deželne vlade zavrglo pritožbo posestnika iz Zaprec, ki so takorekoč del Kamniškega mesta, da ni smel voliti z mestom, zopet eni glavarji pravim, so posestnika daleč oddaljenih vasi vpisovali v volilne imenike mestne skupine, dasi dotične vasi nikdar z mestom niso volile za deželni zbor in dasi postava izrečno določuje, da v tem slučaju tudi volilne pravice za državni zbor nimajo. Naš deželni zbor je, če se ne motim, že l. 1863 razpravljal razmere takih vasi do mest in trgov, on je celó neko volitev zavrgel, ker je neka vas volila s trgov, tudi deželna vlada in ministerstvo sámo je tedaj razsodilo, da se take vasi ne smejo prištevati k mestom in trgov, in vendar vse to ni nič pomagalo; dotični g. okrajni glavar se je postavil nad slavni deželni zbor kranjski, postavil se je nad deželno vlado in celó nad ministerstvo, ker je v mestni imenik sprejel celo tropo takih vaških volilcev.

Še večja in čudnejša razlika se je pa pokazala pri vštevanju davka. V enih krajih se je mestnim volilcem všteval samo davek, ki ga plačujejo od hiše v mestnem obzidju ležeče, in se je odpisoval davek od njiv, vinogradov, travnikov itd., ki spadajo k dotični hiši, češ, da leže zunaj mesta. Zopet v enih krajih pa se jim ni všteval samo ves ta davek, ampak celó davek, ki ga plačujejo v drugih katastralnih občinah, nekterim pa celó davek njihovih žen.

Toda v vseh teh slučajih, gospóda moja, so dosedanje postavne določbe dovolj jasne, in od mene našete nepravilnosti bi se gotovo ne bile godile, ko bi bili imeli politični uradniki le to pred očmi, kar postava velevala in bi se jim bilo od zgoraj priporočalo, da naj se strogo le postave držé, da naj se ne ozirajo ne na desno ne na levo, ampak naj edino čuvajo le nad tem, da se bode volitev strogo po postavi vršila. In ako bi ktera postavna določba morebiti vendar le ne bila dovolj jasna, bi bil primeren navod od zgoraj imel vsaj ta nasledek, da bi se bilo po onih krajih enakomerno ravnalo, in bi se politični uradniki ne bili tako rekoč med seboj

poskušali, kdo bo postavu bolje zvil in se temu ali onemu bolj prikupil!

Največa razlika se je pa v raznih krajih pokazala pri tolmačenju onih paragrafov našega deželnega volilnega reda, katerih premembo slavnemu deželnemu zboru priporočam. Odkar je državni zbor volilno pravico pripoznal tudi njim, ki po pet goldinarjev davka plačujejo, in odkar je tudi naš deželni zbor sprejel enako premembo našega deželnega volilnega reda, so se začeli volilni imeniki sestavljati sicer po jako lahkem, ali ob enem tudi po jako čudnem in postavi nasprotnem načinu. Nekteri gospodje politični uradniki si niso namreč čisto nič glave belili, kako bi sestavili volilne imenike, da bi vstrezali vsem postavnim določbam, ampak so vzeli zapisnik vseh davkoplačevalcev izvrščenih po visokosti davka, so pogledali, kateri zadnji med njimi plačuje pet goldinarjev letnega davka, ter so tam napravili črto in vse, kar jih je stalo za njim, meni nič tebi nič, izbrisali. To bi bilo pač prav, ko bi dotična prememba volilnega reda določevala, da imajo volilno pravico samo oni, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev direktnega cesarskega davka. Toda gospodje so prezirali nekako okoliščino, ki se pa nikakor prezirati ne sme. Nova postava nobenemu ni vzela volilne pravice, ki jo je dozdaj imel, ampak jo je poleg njih tudi še mnogim podelila, ki je dozdaj niso imeli. S to novo določbo se toraj niso odpravila glavna načela, ki so bila prej mero-dajna za volilno pravico. Prejšnja postava ostala je še zmerom v veljavi; dotična prememba je bila le dodatek k dosednji postavi ter naravnost pravi, da razven njih, ki so imeli že dozdaj vsled prejšnjih glavnih določb volilno pravico, to pravico zadobé tudi še vsi tisti, ki najmanj pet goldinarjev davka plačujejo.

Ako hočem toraj imenik volilcev prav postaviti, se ne smem ozirati samo na prejšnje splošnje določbe. Te določbe pa se glasé: V krajih, kjer imajo za občinske volitve tri volilne razrede, imajo volilno pravico brez izjeme vsi, ki so vpisani v prvi in drugi volilni razred. Ako imam toraj postavljati volilni imenik za tak kraj, bom vse volilce prvega in drugega razreda po vrsti zapisal in izpustil le ženske in nje, ki še niso spolnili 24. leta, ker taki nimajo volilne pravice. Ali delo s tem še ni dovršeno, ker imamo poleg glavne določbe zastran volilne pravice še dodatek. Ta dodatek pa pravi: Razven njih, ki sem jih izpisal iz prvega in drugega razreda, imajo pa tudi še v tretjem razredu volilno pravico oni, ki plačujejo najmanj pet goldinarjev davka. Vzel bom toraj v roke še tretji razred, pogledal, ali se še kdo nahaja v njem, ki plača vsaj pet goldinarjev cesarskega davka, ali pa morebiti še več ter bom vse te pripisal njim, ki sem jih že izpisal iz prvega in drugega razreda. In konečno bom pripisal še nje, ki imajo volilno pravico brez ozira na kak davek, kakor častne meščane ali častne občane, duhovne pastirje, nadučitelje itd. Tako se toraj pravilno sestavlja imenik pri treh volilnih razredih.

Kaj pa pri krajih, ki imajo za občinske volitve manj ko tri razrede? Gledé takih krajev so določbe za državno-zborske volitve pri nas na Kranjkem drugačne, kakor za deželni zbor.

Ker je pa volilni red za deželni zbor podlaga volilnemu redu za državni zbor, se utegne kaj lahko primiriti, da se vsled tega ali imenik za deželni

zbor ali imenik za državni zbor sestavi na krivi podlagi, kar se je tudi v istini v novjšem času v nekem kraju zgodilo. To nevarnost odpraviti in nemogočno storiti je namen mojemu predlogu. Razloček med obema volilnima redoma pa bode jasen, ako zopet pokažem, kako bi se moral za take kraje pravilno deliti volilni imenik za deželni in kako za državni zbor. Tudi zastran teh krajev imamo ločiti med glavno določbo in med dodatkom. Glavna določba gledé državnega zbora veleva, da se morajo v krajih, kjer so manj ko trije volilni razredi, vsi občinski volilci, ki davke plačujejo, vrstoma po visokosti davka spisati v en zapisnik. Ko to storim, soštejem število vseh teh občinskih volilcev, vzamem prvi dve tretjini in ti imate volilno pravico, izvzemši ako se med njimi nahaja kaka ženska ali kak pod 24 leti star posestnik, ki nimata volilne pravice in ju je treba toraj izpustiti. Ako ima n. pr. kaka občina v dveh razredih 150 davke plačujočih občinskih volilcev, jih ima od njih vsled glavne določbe 100 volilno pravico za državni zbor. Toda treba je pogledati, kaj še veleva dodatek. Dodatek določuje, da tudi v takih krajih imajo razven njih, ki že sami po sebi spadajo v prvi dve tretjini, iz tretje tretjine volilno pravico tudi še vsi tisti, ki plačujejo najmanj po pet goldinarjev davka. Pogledal bom toraj tretjo tretjino, in ako v njej nahajam davkoplačevalce z najmanj petimi goldinarji ali morda še več, bom še vse te pripisal prvima tretjinama. In tem bom naposled še pripisal nje, ki imajo volilno pravico brez ozira na davek. V bogatih občinah z velikimi pesestvi je morda v zadnji tretjini mnogo občinskih volilcev, ki plačujejo več ko pet goldinarjev davka in ki bili ostali brez volilne pravice, ako njih davek brez priklad ni znašal 10 gld. Vsled volilne reforme pa se je volilna pravica tudi njim pripoznala, in zato je določba gledé peterih goldinarjev davka za premožnejše kraje velikega pomena. V revnih občinah se kaj lahko primeri, da v prvi dve tretjini spadajo volilci, ki plačujejo manj kakor pet goldinarjev davka, in gospodje, ki so pred dvema letoma sedeli v odseku za volilno reformo, se bodo morda še spominjali, da so n. pr. v Višnji gori volilci, ki še dveh goldinarjev davka ne plačujejo. Ko bi toraj veljalo glavno načelo, da sme sploh voliti le oni, ki plačuje najmanj pet goldinarjev davka, bi v revnejih krajih odpadlo mnogo volilcev, ki pa vsled splošnje določbe volilno pravico že sami po sebi imajo, ker spadajo v prvi ali drugi volilni razred, ali pa v prvi dve tretjini vseh občinskih volilcev.

Drugače se ima pa ravnati pri sestavi volilnega imenika za naše deželno-zborske volitve v takih krajih, kjer imajo za občinske volitve manj ko tri volilne razrede. Tukaj se po naši postavi zapišejo vsi volilci po visokosti davka v zapisnik, potem se sošteje ves davek, ki ga plačujejo ter se vzamete od celega tega davka dve tretjini; in tisti volilci, ki plačujejo te dve tretjini vsega davka, imajo volilno pravico, vsi drugi pa odpadejo izvzemši nje, ki morda plačujejo pet goldinarjev ali več cesarskega davka. Na ta način se lahko zgodi, da odpade jako dosti volilcev v krajih, kjer plačujejo večinoma prav malo davka. Vzemimo n. pr. da ima kak kraj 45 občinskih volilcev izmed davkoplačevalcev, in da znaša ves njih letni davek 300 gld. Med volilci je pa kakih pet bogatinov, ki sami plačujejo 200 gld. davka in ostalih 40 plačuje v malih zneskih, ki 4 gld. ne presegajo, skupaj 100 gld. Po volilnem redu za državni zbor bi imele dve tretjini vseh občinskih volilcev, toraj 30 volilno pravico; po našem deželnem volilnem redu imeli bi jo samo peteri, ki plačujejo prvih 200 gld. davka, in družih 40 bi jo vsi zgubili. Določba zastran petih goldinarjev bi v tem slučaju nič ne pomagala, ker bi med omenjenimi bili zgolj taki, ki plačujejo le majhne davke.

Toda kakor se je na merodajnem kraju povdarjalo, vis. vlada nikakor neče, da bi se volilna pravica splošnje skrčevala, ampak razširjala; iz tega namena je ona privolila volilno pravico tudi njim, ki plačujejo vsaj po pet goldinarjev davka, in iz tega namena se je tudi protivila §§ 13. in 15. od nas pred dvema letoma sklenjene volilne reforme, ktera volilno pravico za revnejše kraje zdatno omejuje.

Ali še nek drug pomislek je, da ta paragrafa ne ugajata; kakor sem omenjal, sta v očividnem nasprotju z volilnim redom državnega zbora. Ker je pa volilni red za deželni zbor podlaga volilnemu redu za državni zbor, ki se v § 9., točki 3. na deželni volilni red naravnost sklicuje, se kaj lahko

zgodi, da bode kdo volilne imenike za državni zbor sestavljal po §§ 13. in 15. našega deželno-zborskega volilnega reda in na ta način volilno pravico vzel mnogim volilcem, ki bi jo sicer imeli. To je res tudi storil neki okrajni glavar v novjšem času in se menda še skliceval na našo volilno premembo z dne 29. maja 1884, dasiravno § 9. državnega volilnega reda v svoji prvotni osnovi in tudi po premembi njegovi vsled volilne reforme z dne 4. okt. leta 1882 naravnost določuje, da premembe deželnega volilnega reda, ki se zgodé pozneje, nimajo nobene veljave za državni volilni red, za kterege toraj veljajo prejšnje določbe. Ne bodem preiskaval, zakaj je omenjeni gospod glavar to storil, toliko pa lahko rečem, da menda iz nevednosti ne, ker si ne morem misliti, da bi imeli kje na Kranjskem kakega okrajnega glavarja, ki bi si ne vzel toliko truda, da bi ob času, ko so volitve razpisane ne prebral dotičnih postavnih določb, in da bi se ne obrnil do višjega mesta, ako bi mu kakošna reč ne bila dovolj jasna. Da se pa taka razlika ne more v zlo rabiti, bodisi za eno ali drugo stranko, je najbolje, da se določbe gledé deželnih in državnih volitev kolikor mogoče strinjajo. Zato pa prosim, da naj slavní deželni zbor s tega stališča razsoja §§ 13. in 15. in naj ju vzame v dobrohoten prevdarek. Novega nič ne predlagam, ampak priporočam le to, kar velja za državni zbor, in kar je že prej pri nas veljalo tudi za deželni zbor.

Slavní deželni vladi pa živo na srce pokladam pri sestavi volilnih imenikov gledati na to, da se bodo dotični uradniki strogo držali postavnih določb, in da se bode po vseh krajih po enakih načelih ravnalo. Le na ta način bodo potihnile pritožbe, ki so se v zadnjem času čule od vseh strani in se bode zopet povrnilo zaupanje do vladnih organov, ki je enako častno in enako potrebno za ljudstvo in za vlado.

V formalnem oziru predlagam, da naj se moj predlog v pretresanje izroči upravnemu odseku.

Politični pregled.

V Ljubljani, 7. decembra.

Notranje dežele.

V *spodnje-avstrijskem deželnem zboru* je prosilo demokratiško društvo na Dunaji za volilno pravico petakarjev za Dunajski občinski svet in za odpravo volitvenih oddelkov. Poslanec Schlehter predlaga prošnjo načelnikov Dunajskih obrtniškimi zadrug naj se odpravi obrtno delo po kaznilnicah in delavnicah.

Sanitetni oddelek *nemškega viteškega reda* je prišel pretekli četrtek pod vodstvom komturja barona Wuhererja s tremi izvrstnimi ranocelniki, 9 sestrami in 3 strežnicami v Sofijo.

Tiszova slavnost je pri kraju. Odgovarjal je Tisza čestitajočim, kakor je sploh navadno, le tu in tam je bilo kaj političnega vmes. Vsi bi radi videli, da bi tudi v dejanji kazal, kar je obetal katoliški cerkvi. Da ima Tisza dobro voljo koristiti domovini, mu vsi radi verjamemo, dobra volja je veliko vredna, a vse pa ni. Da bode Tisza drugim narodnostim na Ogerskem pravičen, je pač politična modrost, a verjeli bodemo ta čas, ko bodemo videli dejanja. — Državnemu zboru se bode predložil predlog zastran podaljšanja mandata pri poslancih. Opasiceja želi, da bi se volilna postava sploh prenaredila, posebno pa, da bi najvišji kraljevi sod volitve presojeval. — Obravnave v denarnem odseku državnega zbora ne razvijajo kaj posebno prijazne slike v financih. Ministri sami zahtevajo tu in tam znižanje. Resnica le sili na dan, zmirom ne gre vse pokazati v svitli luči, da bi pokrili črne maroge. — Povedali smo svoje dni, kaj govori minister Trefort o javnih zadevah. Sedaj pa pride še grof Aponyi, eden najodličnejših ogerskih rodoljubov, in to kar je Trefort povedal, potrdi in na drobno razloži. Tiszova moč, pravi Aponyi, pride od tod, da je srednji stan gmotno propadel. Od tega pride, da je ta stan postal popolnoma zavisen in služi temu, kdor ima moč v rokah. Vsak gleda le na-se, za druge se ne zmeni, nego samo zato, kar je osebno njemu na korist, zato pa mislijo taki, da je Tiszova vlada boljša, ker varuje njih osebne koristi. Iz tega pa sledi, da ni je politične samostalnosti, nihče si ne upa pri reformah pokazati svojega boljšega prepričanja. Na teh stebrih sloni vsa Tiszova moč, iz tega pa sledi, da Oggerska gmotno, moralno in politično propada. — Trefort in Aponyi sta si politična nasprotnika, a vendar oba prideta do istega zaključka. Ako se od leve in desne čujejo taki glasovi, mora že kaj resnice biti nad tem.

Vnanje države.

Turčija je res smešna! Ves čas se ni brigala ne za Bolgarijo ne za Iztočno Rumelijo, dokler so se Bolgari in Srbi klali. Sedaj pa ko je premirje

nastalo in se oboji na to pripravljajo, da bi mir sklenili, sili se kar na enkrat vmes in zahteva navzoča biti pri sklepanji miru. Vpraša se, ali ima visoka porta še kaj pravice do Bolgarije in Iztočne Rumelije ali prav nič več ne? Navadni podaniški razum odločiti se mora neogibno za poslednje. Le pomislimo in preračunimo, kolikrat da se je visoka porta za obrambo Bolgarije proti Srbom v boj podala. Če vse te slučaje še tako skrbno soštejemo, pod milim Bogom ne dobimo družega, nego golo ničlo. Kdor se v teku boja ni brigal zanj in se taistega ni dejanski vdeleževal, tudi pri sklepanji miru nima prav nobene pravice vtikati se v taisto. Bolgarske in iztočno rumelijske čete borile so se skupno za obrambo domovine, ktero jim je požrešnost sosedova napadla v krasni nadi priboriti si vsaj tri okrožja tuje zemlje. Visoka porta je ves čas le od strani gledala ta bratomorni boj in je še le potem z jezikom mignila, da je zadosti bratskega klanja, kedar se je že Avstrija sama na to pripravljala. In česar bi se bil človek najmanj nadjal, tudi sedaj potegnila se je bolj za napadajoče Srbe, kakor pa za napadene Bolgare. Turek ostane Turek, kazen kristjanskim narodom, ki nočejo med sabo v miru in služnosti živeti, čudne misli nas obletavajo, ko vidimo, da Turčija kopiči toliko armade ob svojih mejah.

Turški komisar je s svojimi ljudmi že prišel v Iztočno Rumelijo, kjer so ga na razni način sprejeli. Kar je Turkov ondi in teh ravno ni malo, klicali so mu nasproti skoraj da enako tako, kakor nekdanj prebivalci Jeruzalemskega mesta sinu Davidovemu, ko je pred velikonočjo med nje prijezdil. Telegrami celó pripovedujejo o zahtevanju po „status quo ante“. Ne dá se pa tajiti, da so se mu pa ob enem izročile mnogotere peticije, ki se glasé proti statusu in v kterih Bolgari po Iztočni Rumeliji želé, da srčno želé, združenja s svojimi brati po Bolgariji. Ktere vrste peticije da so bile tukaj bolje zastopane, ni merodajno, pač pa je merodajna vsebina, ki jo imajo. Zahteva po „status quo ante“ je pač umevna, kakor hitro se pomisli, kdo jo je izročil. Zahteva po združenji je pa čisto naravna, in se bo danes ali jutri tudi vresničila, ker se ravno vresničiti mora in se temu izogniti ne more. Tudi je prebivalstvo v Iztočni Rumeliji v tolišnji večini bolgarske narodnosti, da bode morala Evropa vsak čas z njim računati, če bode ravno hotela kaj vkreniti, kar bi vsaj nekoliko stalnosti imelo in pri čemur bi se ne bilo bati, da se danes ali jutri zopet povrne krvavi ples, kterege je sedaj cela Evropa gledat prihitela. Angleži zahtevajo nekako komisijo nalašč za to, da se določi bodočnost Iztočne Rumelije za ktero zahtevajo realno unijo. Da je to vrlo pametna misel, ki bo vse druge tej kolikor toliko nasprotne spodbila, videti in dokazati se mora v prav kratkem času.

Iz Carigrada pa zvé „Agence Havas“ dne 5. decembra, da Turčija naznanja velevlastim v okrožnici, da ima ona sama (Turčija), a ne knez bolgarski oblast, staviti pogoje za premirje. Zatrjuje se, da je Angleška zahtevala od Porte, naj predlaga konferenco v Londonu, a Porta ni pri volji priznati Londona za sedež konferenci.

Neprimerno dolgo molčali smo o *Egiptu*; zakaj, vganil bode vsak naših čitateljev sam. Zanimivih novic smo pogrešali, dolgočasnih vsakdanjih se nam pa ni zdelo vredno prinašati in to tem manj, ker so se ravno v najnovjšem času na Balkanu reči godile, na ktere je svet svojo pozornost obračal in jo še obrača. O Egiptu pa velja še dandanes, da ni nič posebno novega ondi, kajti vsa politika počiva in čaka, kakošen da bode konec volitev in kdo da bode vladal, ali zopet nezmožni Gladstone ali odločni in prekanjeni Salisbury, ki se ne dá Rusom za nos voditi, sam jim pa še svojo spletkarsko politiko mnogokrat štrene zmede, da ne vedó, kje so doma. Od izida angleških državnih volitev odvisna je tudi politika v Egiptu in tudi na Balkanu, ki bo tako dolgo počivala, dokler ne bo odločno vedela, kdo da bo imel njene vaje in od slej na dalje v rokah. Če bi se pa kdo že danes radoveden vprašal, komu v Egiptu zmage želé, Salisburyju ali Gladstonu, mu lahko z mirno vestjo zagotovimo, da vsi brez izjeme Salisburyju; Gladstone je ondi preveč sijajno dokazal svojo nespretnost, da bi se kdo mogel zanj ogreti. Salisbury pa tudi že med tem pridno oborožuje deželo. Iz vseh bližnjih in daljših angleških naselbin vojake tjekaj pošilja in sestavlja novo ekspedicijo, s ktero se misli zopet v Sudan podati, če ga sudanski ustaši ne bodo sami na meji prehiteli, kajti jelo jih je nekako mikati po deželi Faraonov, kjer so Angleži do sedaj edino le kozolce preobračali, dobrega in pametnega pa silno malo vkrenili. V najnovjšem času pa Lah skuša ondi zopet si tal pridobiti. — Iz Kahire pa pripoveduje telegram o bitki med predno stražo sudanske vojske in angleških vojakov rekoč: Na jugu Akashek je bilo videti veliko Arapov, nasproti so jim šli vojaki na konjih, husarji in egiptovska četa na velbljodih. Streljali so se in mnogo vstašev je bilo usmrtenih. Parnik „Lotus“ ob Nilu je streljal na Arape. Ranjen je bil vojak egiptovskih velbljodnikov in manjkalo je dveh mož pehote na konjih. Večina vstašev je pred Kushajem. Arapi se razprostirajo ob Nilu od Dongole do Askashek. Ovađuhi pravijo, da jih je 2000 in da imajo 8 topov.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 5. decembra. Čudno se mora človeku zdeti in srditi se mora vsakdo nad samovoljnim, kaj zopernim in egoističnim počenjanjem tukajšnjega mestnega magistrata. Znana sta dobro srđ in zaničevanje koja mestni očetje gojé proti Slovanom in njim podložnim slovenskim okoličanom sploh, ter mestjanom posebej. Ali ni zadosti, da iščejo zatreti in končati sovražni jim slovenski jezik? spraviti ga hočejo iz šol, uradov kolikor ga ravno je in ako bi bilo mogoče iz slovenskih glasil in ust Slovencev samih. Njih lomastenje naperjeno je proti vsemu, kar diši — ne le po slovenskem — ampak celó po avstrijskem! Vidite, kako nesramno in izdajalsko se sedaj, o priliki bližajočih volitev v mestno zbornico, obnašajo razna tukajšnja lahonska glasila, pomislite, da s tako nemarnostjo in potuho govoré o vladajoči cesarski hiši, državnih zakonih in odlokih, da se mora človek le čuditi, kako je dovoljeno, da taki listi v Avstriji izhajati morejo.

Liberalna Progressova stranka v mestni zbornici z vsemi štirimi brea, da bi ji sedež ne bil po prihodnjih volitvah odvzet. Ker ne more drugače, izkazuje se s prav škandalnimi dejanji, kakoršna je aféra o takozvanih podružnikih (consorti), ki so po dr. Rablu pri državnem sodišču tirjali od mestnega anagrafičnega urada, kračeno volilno pravico. Pravijo, da se zlato v ognji spozná, enako se tudi spoznava sedaj borenje mestnih očetov Progressove stranke proti vpisanju med volilce teh 380 konsortov. Ko so že zgubili vsako upanje se odkrižati teh vsiljencev, ki jim delajo toliko preglavice, lotili so se zadnjega sredstva, ki jim še ostaja, namreč jih vse razven petintrideset razglasiti za — neavstrijance; kar se pravi samega sebe butati po glavi, ker vseh teh 380 podružnikov se v imeniku volilcev kot volilne pravice deležni zabilježeni nahajajo, ter so toraj popred bili za avstrijske podanike spoznani, sedaj so pa za tujece proglašeni! In z enakim modrovanjem pitajo liberaluhi po svojih listih potrpežljive volilce ter hočejo na podlagi protestov državne urade v kozji rog vgnati.

Tudi seje mestnega zbora so v zadnjem času kaj burne, kar ni čuda, ako se pomisli na zadnje dogodke, čudno obnašanje mestnih očetov in hujskanje lahonskih listov. Enaka viharina seja bila je tudi v četrtek zvečer. Galerija je bila polna navdušene mladine, ki je, ko je rudeči Raskovič nekoliko vrlemu našemu poslancu g. Nabrgoju ugovarjal, rekoč, da bi morala južna železnica in dogana iz dela izpustiti slovenske, česke in hrvaške (!) (toraj njegove sorojake) ter namesto njih sprejeti Tržačane. (V njegovem smislu morda Furlane in druge nebodijih treba iz Laškega prišedše.) Poslanec Nabergoj je namreč poprej županu priporočil, naj bi tudi on kaj skrbel, da bi se pri mestnem delu sprejemali potrebni Tržačani in okoličani, na kar je ljubi Raskovič svoj nasek vmes vtikal.

Na to je vstal na galeriji tak šum in krik: „abbaso in viva Raskovič Venezian“ itd., da je bil župan primoran galerijo izprazniti veleti. Kričanje se je nadaljevalo po ulicah, kjer so redarji nekoje prenavdušene v gajbico peljali.

Vse to nam jasno kaže, da je v Trstu mnogo gnjilega, ter da ne bo mirnejših časov, dokler viša oblast ne odvzame prevelikih pravic mestnim očetom ter vlada podeli okr. komisarijatu, ali dokler nad mestno krmilo patrijotična stranka ne pride druga. V kar Bog pomozil!

Iz Regensburga, 5. decembra. Po tridnevni vožnji sem srečno dospel tu-sem 22. novembra. Ako se človek loči od znancev in mora, zapustivši domačo zemljo, bivati med nepoznanimi, kjer gleda le tuje obraze, tedaj se spominja nekako otožno besedi pesnikovih: „Dežela ljuba kje ležiš, ki jezik moj mi govoriš!“ Toda ravno zato se uči ljubiti toliko bolj domovino, od ktere je ločen in toliko bolj draga mu je materna beseda, ktere več ne sliši.

Regensburg šteje 34.000 prebivalcev in se razprostira na desnem bregu Donave. Ulice so večidel ozke, semtrtje nesnažne. Najlepša cesta je Maximilians-Strasse, ki pelje s kolodvora v ravni črti proti glavnemu trgu pred stolnico. Stolnica je glavni kinč mestu. Krasna, po 100 metrov visoka, gotična zvonika naduladujeta množico hiš in ker je vsa okolica ravna, se vidita daleč okoli. Škofijo je ustanovil sv. Bonifacij leta 739. Od tega časa do današnjega dne jo je vladalo 72 škofov. Bolj znani med temi so bili: sv. Volbenk († 994), Sailer († 1832), Wittmann

(† 1833) in Schwäbl († 1841). Sedanji škof mil. g. Ignacij Sennestrey, ki stoji vedno v prvi vrsti med boritelji za pravice katoliške cerkve, pastiruje že od leta 1858. Bil sem tako srečen, da sem se se mu poklonil in prav prijazno me je sprejel. Mesto je odlično katoliško. Protestantov je okrog 6000, toraj primeroma majhno število. Župniji ste samo dve, stolna in pri sv. Emeranu. Prva šteje 17.000 duš in druga okoli 11.000. V stolnici je vsako nedeljo in praznik ob osmih zjutraj pridiga, ki traja eno uro. Nastavljen je izključljivo za to službo stolni govornik, sedaj g. Franc Scheubeck. Njegov mogočni glas kaj lepo odmeva po velikih prostorih, vendar so pa poslušalci med pridigo vsi okoli prižnice v sredi cerkve, ker bi se v bolj daljne kraje ne mogla razumeti njegova sicer krepka beseda. Iz tega se lahko sklepa, kako je cerkev velika. Po pridigi je ob 9. uri slovesna božja služba, pri kateri se poje koral in večinoma le vkladbe starih mojstrov iz 16. in 17. stoletja. Da ima cerkveno-glasbena šola, ki je tukaj ustanovljena, slavno znano ime, spričuje to, ker se nahajajo letos v nji slušatelji duhovskega in svetnega stanú iz škofij Trier, Utrecht, Freiburg, Brixen, Odessa, Gnesen-Posen, Breslau, Dresden in Alton (v severni Ameriki). Učitelji so večidel duhovniki, med njimi kanonik dr. Jakob, tudi nam znan po knjigi: „die Kunst im Dienste der Kirche“.

O naši slovenski zemlji imajo Nemci kaj temne zapopadke. Nekterim je znana po imenu Illyrien. Da, celó ondi, kjer bi pričakoval več zemljepisne vednosti, se sliši vprašanje: „Ist Laibach in Kärnthen?“ Mi smo se svoje dni vendar nekoliko bolj temeljito učili geografijo nemškega „rajha“.

Domače novice.

(Pastirski list milostljivega knezo-škofa Ljubljanskega) se je včeraj, drugo nedeljo v adventu bral po vseh farnih cerkvah. Prečastiti viši pastir zahvaljuje se vernim Ljubljanske škofije za prijazen sprejem lanskega leta, isto tako tudi pri škofijskem obiskovanju, in o priliki delitve sv. birme. Pripoveduje vernim o potovanju k apostolskemu sedežu v Rim, o blagoslovu sv. Očeta za vse prebivalce kranjske dežele, ter se jim zahvaljuje za znamenit dar, nabran po deželi. — Milostljivi knezo-škof pové tudi vzrok, zakaj da o tem ni pred poročal. Bliža se namreč praznik Neomadežanega Spočetja D. M. Verni ta čas radi pristopajo k svetim zakramentom, naj to posebno letos storé, da Devici Mariji nekako povrnejo čast, ktero si je predrznil napasti brezbožen slikar na Dunaji. Dunajski nadškof je že o ti stvari govoril vernim v pastirskem listu. Verni naj tedaj s toliko večim spoštovanjem časté brezmadežno spočetje, ker brezboštvo ravno to versko resnico najraje napada, s tem pa doslednje tají tudi izvirni greh, da odrešenje po Sinu Božjem, kar je podlaga vsemu krščanstvu. Poslednjič se spominja pastirski list tudi naših bratov, katolikov v Bosni. 400 let jih je tlačil turški jarem, nimajo ne svetih posod ne primernih cerkvá, a ravno sedaj stavijo prestolno cerkev v Serajevu. Milostljivi knez in škof se obrača do vernih kranjske dežele, naj preskrbé ti cerkvi lepo zvonjenje, za kar tukaj v deželi radi skladajo. V ta namen bode v vsaki župni cerkvi o svojem času darovanje. To je kratek zadržaj pastirskega lista. Verni smo z veseljem čuli glas višega pastirja, kterega spoštujemo in ljubijo, kakor takega, kterega jim je po besedah apostola Pavla Bog poslal.

(„Tombola“ v katoliški družbi) je bila včeraj dobro obiskovan. Govoril je čast. gospod A. Puc, kurat na Gradu, poglavitna misel govora je bila: „Moli in delaj“ in priporočal je posebno katoliško rokodelsko društvo, ki namerava postaviti si posebno hišo. Prihodkov v prid katoliški družbi, je bilo 63 gl. 40 kr. ki se imajo obrniti v društvene namene. (V katoliški družbi) bode gosp. A. Kržič jutri ob 6. uri zvečer nadaljeval svoje govore „o človeški sreči“ v prid katoliške rokodelske družbe; v sredo zvečer ob sedmih pa bode govoril gosp. M. Močnik o Bolgarih itd.

(Premembe v sodniškem stauu.) Okrajni sodnik g. Janez Bric prestavljen je po lastni prošnji iz Vipave v Radovljico; okrajne sodnije adjunk v Ribnici g. Janez Nosan postal je okrajni sodnik v Vipavi. Dalje je imenovan za okrajnega sodnika sodniški pristav dr. Amon pl. Zhuber v Celji za Šoštanj; prestavljen je g. pristav Anton Brumen

na lastno željo iz Metlike v Slovenjo Bistrico. Imenovan je za sodniškega pristava pri Celjski okrožni sodnji g. Eduard Benedikt dosodaj pristav extra statum v Novem mestu; auskultant Alojzij Doxat gre za pristava v Šmarije, Jožef Rotner za pristava v Ribnici in Franc Garzaroli v Metliki.

(Prof. Šuklje) zaradi bodočih volitev nič več spati ne more, deloma od presilnih priprav za strastno agitacijo po svojih „Besnih Glasovih“, kteri so se v soboto na njegov pritisk do polnoči stavili in bodo v kratkem zopet osrečili svet s šestimi stranmi krasne varijacije: „profesor Šuklje in kanonik Klun, kanonik Klun in profesor Šuklje“. Kot tretji v zvezi se pa tih pa tam še dr. Poklukar za doklado dodá. Šuklje se mora čutiti na jako slabem stališči, ker celó tiskovno postavo prestopa in list še poprej izdaja, kakor mu je čas. Kje je še 15. december in „Resni Glasovi“ pripravljajo se že danes na izhod. Spominjamo se, da je moral svoje dni „Škratov“ vrednik 10 goldinarjev kazni plačati, ker „Škrat“ ni ob napovedanem času izišel. „Resni Glasovi“ izišli bodo pa cel teden prezgodaj, kar ima za postavo ravno tisti pomen, kakor če bi en dan prepozno izišli. Smo radovedni, koliko bo plačal profesor Šuklje kazni, ki je prelomil postavo o rednem izhajanju lista, ker ga bo prezgodaj izdal. (Hudobni jeziki pa hočejo vedeti, da jih še ne bo, ker je prof. Šukljeju — rokopisa zmanjkalo. Stavec.)

(„Star korporal“), ki se je včeraj na slavo Preširnu v slovenskem gledališči predstavljal, je vrlo lepa predstava, posebno če se tako spretno igra, kakor se je to včeraj godilo. Igra ima jako lepo in tragično vsebino, da človeku prav pogosto solze silijo v oči, posebno kedar z dušo spremlja starega korporala Šimna, kterega je sinoči g. Kocelj nepresegljivo igral. V marsikaki tako zvani „glanz-rolli“ smo ga že opazovali, ali po pravici povemo, da v taki še nikdar ne. Tako slikati občutke očetovega srca zná le umetnik prve vrste. Posebno izboren je bil v četrtem in petem aktu, kakor mutec. Popolnoma vreden sodrug in tovariš na odru mu je bil sinoči župan Peter Sova, ki ga je z nedosegljivo spretnostjo kot intrigant predstavljal g. Sršen, ali da njegovo pravo ime povemo, česar mislimo, da nam ne bo zameril, — g. Šušteršič, znan talent za intrigantske uloge, da mu ga do sedaj na slovenskem odru še ni bilo para. Čudovito gladko tekla je uloga kmetskemu dekletu Liziki (g. Zvonarjevi), ki je včeraj celo gledališče očarala s svojo gibčnostjo in lepim gledališkim pokretom; ravno to veljá o g. Vrtnikovi, ki je Amalijo prav po natori živo posnela. Thalburgu vojnemu oskrbniku, g. (Slobodinu), je pa sinoči manjkalo menda pravega veselja ali kali. Prav vrlo se je obnašal general Palmetič, (g. Gutnik), v polovico predolgem prvem aktu, ki bi se dal prav brez greha zdatno skrajšati in še bi ga bilo zadosti, da bi obsegel glavne momente. Ljudevit (gosp. Danilo), sin starega korporala, in Marija (g. Nigrinova), njegova hči, bila sta vrlo pridna otroka, in nista ničesar pokazila; kar se mora posebno pri g. Danilu pohvaliti, je bilo to, da se je bil dobro naučil in se mu ni bilo treba okoli šepetališča loviti. Jako všeč nam je bil tudi šegavi dragonec in poznejši resnobni kmet Pipan, g. Šturm, ter resnobni adjutant, (g. Perdan), s pravim vojaškim pokretom. Miha mlad kmet, (g. Bonač), in Katarina markitanka, (g. Lavoslava), se tudi že prav domača čutita na odru, kar je izvestno prvi korak k dovršenosti. Prav posebno všeč je bila po vsem mala Emica, (dete g. Sršena-Šušteršiča), zaradi njene pogumnosti. Ostalo osobje je k velikanskemu vspehu tudi po svoji moči pripomoglo, da je bila vrlo polna hiša prav zadovoljna. Že zdavnej niso naši igralci želi toliko in tako gromovite pohvale kakor sinoči, kar jih je izvestno prav iz srca veselilo, nas pa tudi! Sedaj je zopet nekaj „stare garde“ na odru, kar se takoj čuti.

(Sokolski Miklavžev večer) v dvorani Ljubljanske čitalnice bil je dobro obiskan. Po pozdravu g. staroste in petji čitalniškega pevskega zbora „Na Savici“ prikazal se je „v oblakih neba“ Miklavž z dr. Faustom, Mefistom itd. na veliko strmenje navzoče mladine in ravno tako v zabavo vsem odraslim. Miklavž je izpraševal mladino, pa tudi stareji morali so mu „vsevednemu“ kaj povedati, za kar jih je isti obdaroval z jabolki, orehi itd. a tudi šib ni manjkalo. Vrlo dobro bilo je vsprejeto komično berilo, ktero je čital g. Paternoster, naštevaje, kaj nam Miklavž prinese in koga naj parkelj vzame. K dobremu vspehu pripomogla sta tudi gg. Švajgar in Foregg, ki sta nam svirala nekaj koma-

dov na citre. Z burno pohvalo bil pa je vsprejet krasni kvartet „Pihalet“ čitalniških slavčkov gg. Pribila, Pelana, Valente in Paternostra, ktere ga so morali ponavljati. Tudi vojaška godba storila je povsem svojo dolžnost, posebno nam je pohvalno omeniti, da se je to pot na slovanske skladbe bolj ozirala nego navadno. Ta večer pokazal je, kake so „Sokolove“ zabave postale zadnji čas priljubljene in ako pojde tako nadalje pričakovati je, da dobi „Sokol“ za letošnjo zimsko sezono prvi venec.

(Polom imeli so na južni železnici) med Borovnico in Logatcem na ovinku, kjer se križa velika cesta z železnico. Tovorni vlak z dvema mašinama, katerih druga je potiskala, odrinil je v petek okoli desete ure zvečer iz Borovnice. Na omenjenem ovinku se mu pokazi prva mašina in vlak je „obležal“, da se poslužimo železniškega izraza. Kmalu za tem prisopiha pa drug tovorni vlak, ki se je v prvega s toliko silo zakadil, da sta bila dva voza zdrobljena, 13 pa več ali manj poškodovanih. Nesrečo je povzročil poslednji sprevodnik, ki ni zadosti daleč nazaj signalnega kapselja nesel, kakor je to predpisano na 500 do 600 metrov, temveč ga je že takoj po prvih sto metrih na šine priklenil, kar je bilo pa že prekratko, da bi bil strojevodja drugi vlak še v pravem času vstaviti mogel. Dotični sprevodnik je odpušen.

(Celjski vikar, č. g. Anton Šlander), je prezentiran župnikom v Slov. Gradcu.

(Hudobija ali neprevidnost.) Iz Smlednika se nam od 5. decembra poroča: Sinoči pripetila se je kmetu Komarju v Moravčičah velika nesreča. Zadržela je namreč tleti hlapceva postelja v hlevu. Ker ni bilo nikogar pri rokah, da bi pogasil, je dim zadušil 10 goved. Danes jih zakopujejo na travniku ob Savi; kako je nastal ogenj, ali po neprevidnosti domačih, ali je bilo zažgano iz hudobije, se ne vé. Čudno, da se je tak slučaj primeril tudi lansko leto v Zapogah, kjer so pa še o pravem času pogasili.

(Volkove) preganjajo po Notranjskem. Na ta izredni veliki lov dvignilo se je v Št. Peterski okolici okoli 100 lovecev in 150 gonjačev. Volka ni bilo nobenega na pregled.

(Čarovnik Zupan) pride zopet v Ljubljano. 3. t. m. občudovali so ga v Ptuj v „Narodnem Domu“.

Razne reči.

— V mestu Lille (na severnem Francoskem) je bil od 18.—22. novembra shod katolikov, vdeležilo se ga je veliko odličnih katolikov iz severne Francoske. Razpravljali so važna vprašanja, kar se tiče cerkve, šole, krščanske umetnosti, posebno pa so se bavili z delavskim vprašanjem. Iz posvetovanja prestopili so takoj k delovanju, v okolici mesta Lille so se zavezali obrtniki, da hočejo svoja podjetja naravnati po krščansko-socialnem programu sklenjenem pri tem shodu. Poglavitne točke tega programa so: 1. Moški in ženske imajo ločeni biti pri delu. 2. Posebno je gledati pri nameščenju ravnateljev in delovodjev, ni še vse opravljeno, ako so le spretni v svoji stroki, morajo biti tudi lepega vedenja. 3. Otroci po tovarnah imajo se krščansko izrediti, ker podjetniki so tako rekoč pri njih namesto starišev, nadčuvati se imajo mlada dekleta. 4. Delavci se imajo med sabo združevati za namene vsem splošne, da združeni lep zgled dajejo za razširjenja dobrega in blagega. 5. Po hišah podjetnikov se ima skrbeti za verske potrebe. 6. Delavci se morajo dejansko podpirati po gospodarskih napravah, take naprave vodijo podjetnik in delavci. 7. Napravijo naj se sindikati (okrajna sodnistva), ki imajo nadzorovati posamezna podjetja, kar se tiče gmočnih korist a še bolj kar se tiče нравnih zadev.

— Novi prekop pri Panami. Ta kanal, ako bode kedaj dovršen, ima dolg biti 70 klm. po ravnini bode širok 56 m. po goratih krajih 22 m. Da se bode barka ognila barki, bode na petih krajih za polovico širi. Delo so začeli na 34 krajih, delajo po vsi črti. Vsak stavbeni prostor ima svoj določeni delokrog. Tako n. pr. na prostorih 3, 4 in 5 delajo s stroji po 180 konjskih moči, ki vzdigujejo zemljo. Prostora 12 in 13 imata mehko zemljo, tedaj lože delo. Na prostoru 13 prestopi železnica kanal. Napravljen je tu vrtilni most. Na prostoru 14 so naj večji vzdigalni stroji. Pri Culebanu se vnovič srečata kanal in železnica. Za vhod iz Tihega morja se bode delalo pristanišče pri Konosalu. Plima in odsek (odtok in pritok) nista pri obeh morjih enaka. Pri Colonu, na mehiškanskem zalivu je 0-58 m., pri Panami na Tihem morji najmanj 2 m., ob srednjem plimovanju (pritoku) 4, pri visoki plimi 6 m. Plima in odsek nastopita pri Colonu 9 ur pozneje, kakor pri Panami. Zarad teh različnosti nastaja na obeh konceh kanala prelivanje, ki je na kvar brodarstvu. Da se temu ognejo in da bode vsak čas prosti prevoz, mislijo na vzhodnem konci napraviti troje ozkih

prehodov, in napraviti dvojna vrata zoper plimo in odsek. En prehod bode za prihajajoče, drugi za odhajajoče ladije, tretji bode pa za nadomestek. Stavbeni prostor št. 34 je pri vasi la Boca, kjer se izliva Rio grande. Ta kraj je zvezan s Panamo po cesti in železnici. Poglavitne težave so bile na progi dolgi 27 klm., kjer so mogli kamnje streljati. Do nov. 1884 so privrnili sveta 9.700.000 cbm. Podvzetniki so se zavezali, da bodo do konca oktobra 1886 prevrnili zemlje še dalje 60.000.000 cbm. Dela ljudi 20.000. Lesseps je obetal, da bode prerov l. 1888 gotov. — Pot se bode skrajšala tako-le: Iz Liverpool-a do San-Francisca okoli južne Amerike je 22.000 km. preko Panamskega kanala 12.300 km.; v Valparaiso na Hilenskem je 16.300 km., po kanalu bi bilo 11.800 km. v Novo Selandijo po Sueškem prekopu 20.000 km. po Panamskem 18.700 km.; v Aukland v Avstraliji preko južne Amerike 12.300 km., preko Panamskega kanala 11.000 km. Kakor je videti, korist od tega bi imela Evropa; Amerikanci pa se baje potegujejo za drugo črto preko jezera Nikarague, kanal bi bil tem daljši, pa bi ne bilo toliko zaprek; tudi nekateri hočejo vedeti, da Panamski kanal ne bode nikdar dodelan.

Rojaki Slovenci!

Dvakrat že skliceval se je občni zbor „Slovenske Čitalnice“ v Celovci, a obžalovati nam je, da se nikdar ni sešlo dovoljno število članov in se toraj tudi ni moglo sklepati, še manj pa voliti nov odbor za nadaljno životarenje.

Po tem sodeči, nahajamo se tukajšnji Slovenci istinito v obžalovanja vrednem stanju in ako se ne bomo poprijeli resno oranja našega národnega poljá, potem smo zgubljeni; ostanemo li nahajaje se tudi še nadalje v tako mlačnem stanju, zgubljeno bode ne le za trenutek, marveč za vso prihodnost naše gibanje, in národno naše prepričanje mora prej ali slej popolnem giniti, ako se nam ne bode nudila prilika, shajati se v svoja zavetišča in iskati si svoje zabave v národnem društvu.

V to služiti ima nam naša Čitalnica, ktere vzdržati je vsakega národnjaka sveta dolžnost. Varovati jo moramo pred propadom in delati nam je z združenimi močmi v to, da dosežemo v Slovincem ne prijaznem Celovci vsaj to kar se doseči dá.

Slovenci! Ne napravimo slovenskemu svetu te sramote, da bi naša jedna najstarejših Čitalnic zgubila iz pozorišča, marveč z združenimi močmi poprimimo se dela, da rešimo svojo čast in varujmo našo Čitalnico pred propadom.

V to svrhu vabimo Vas, dragi Slovenci, z novega najvljudneje, da izvolite zanesljivo priti k v tretje sklicanemu

občnemu zboru,

kateri bode

16. decembra 1885 zvečer ob 8. uri v hotelu pri „Sandwirthu“ (sobna št. 10) v prvem nadstropji, kjer se bode na podlagi člena 18. društvenih pravil konečno o obstanku društva dogovarjalo in sklepalo.

Na zdravje!

V Celovci, dne 3. decembra 1885.

V imenu odbora:

Franjo Ozbič,
časni predsednik.

Telegrami.

Dunaj, 7. dec. Juvelirja Granichstädten okradli so tatje. „Montagsrevue“ pravi, da so velesile iz novega opominjale Srbijo in Bolgarijo, da naj se premirje čem preje tem bolje sklene.

Budapešt, 7. dec. Liberalna stranka sprejela je načrt postave o podaljšanju mandatov v generalni in specijalni debati.

Beligrad, 6. dec. Iz poslednjega vojnega soveta se prav nič ne izv. Kakor nekteri trdijo, so menda sklenili za celo Srbijo izjemni stan.

Moskva, 7. dec. Nemško gledališče se je pred pričetkom predstave vnelo in je deloma pogorelo. Prostora za gledalce ni več. Oder in foajer sta deloma rešena. Obleka je tudi rešena toda vsa pokvarjena.

Suakim, 6. dec. Italija je prevzela civilno upravnistvo Masane. Egipovski uradniki zapuščajo mesto.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

6. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 20	kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 75	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 90	„
Papirna renta, davka prosta	99 „ 75	„
Akcije avstr.-ogerske banke	872 „ —	„
Kreditne akcije	287 „ 20	„
London	125 „ 70	„
Srebro	— „ —	„
Francoski napoleonid.	9 „ 98	„
Ces. cekini	5 „ 97	„
Nemške marke	61 „ 80	„

Umrli so:

4. dec. Anton Mejak, dninar, 58 let, Ullice na Grad št. 12, otrpnjenje srca.

5. dec. Katarina Feldstein, mestna uboga, 69 let, sv. Petra nasip št. 65, oslabljenje moči.

Vsakdo lahko zdrav postane in veliko starost doseže, kdor prav skrbi za svoje telo. Največ bolezní izemí se iz krvi, zato je pač vsacega človeka najsvetejša dolžnost, na kri vso pozornost obračati. Našim preiskavam oprtim na večletno skušnjo se je posrečilo najti taka sredstva, ki hitro, izvestno in brez škodljivih nasledkov kri čistijo, okrepčujejo in jej za pravo kroženje skrbé. Način našega ozdravljanja odlikovan je z redovi in zlatimi medalijami. Vedno ozdravljamo z dobrim vspehom bolezni, ki izvirajo iz spridene krvi, (in to brez živega srebra), dalje slabosti, kožne bolezni, rane, tudi še tako stare lišaje, izpadanje las, protin in revmatizem, vsake vrste ženske bolezni. Trakuljo odpravimo po našem načinu tudi pri otrocih v jedni uri. Počenim je pri nas na podlagi posebnih pasov sicer počasna, toda gotova pomoč. Kdor kaj zahteva, opiše naj svojo bolezen in priloži marko za odgovor. (4)

Zasobna klinika „Freisat“ v Solnogradu.

Za spomenik r. J. Božiča

so nadalje darovali č. g.:

Ivan Vrhovnik, kaplan v Dobu,	1 „ — „
Valentin Alijančič, kaplan v Smartnem pri Kranji,	1 „ — „
Ivan Hribar, mestni odbornik,	3 „ — „
A. Sket v Dramljah	1 „ — „
Josip Srebrnič v Gorici	1 „ — „
Andrej Einspieler, profesor, deželni poslanec v Celovci,	5 „ — „

Zgubljen pes.

Pes bolj male postave, kosmat, bel in črn, sprednji konec gladke dlake, zadnji svedrastí, na koncu nog ostrizen; sliši na klie: „Bari“. Kdor kaj o njem vé, je vljudno prošén naznaniti na pošto Železnike na Gorenjskem.

Homeriana-čaj,

po zdravnikih priporočeno, izvrstno sredstvo

proti

bolezni na plućih in na vratu (jetiki, naduhi in bolezni v krlju [Kehlkopf]).

Izenadljivi so vspehi! (7)

Knjižica o tem razpošilja se zastonj.

Zavitek čaja veljá 1 marko 20 vinarjev.

Edino pravega ima

A. Wolfsky,

Berlin N., Weissenburger-Strasse Nr. 79.

Piccoli-eva esenca za želodec.

kateri pripravja

G. PICCOLI lekar v Ljubljani.

Ozdravlja kakor je razvidno iz zahvalnih pisem in zdravniških spričeval bolezni v želodcu in trebuhu, bodenje, krč, želodečno in premenjavno mrzlico, zabasanje, hemoroidje, zlatenico, migreno itd. in je najboljši pripomoček zoper gliste pri otrocih.

Pošilja izdelovatelj po pošti v škatlicah po 12 steklenic za 1 gl. 36 novc. Pri večem številu dobi se primeren odpust.

Cena eni steklenici 10 kr.

Gosp. Gabriel Piccoli-ju, lekarju v Ljubljani.

Na zahtevanje potrjujem, da sem Vaš evet za želodec, kojega deli so mi dobro znani, v velikih slučajih uspešno rabil proti bolezni v želodcu in zlati žili.

Ljubljana, mesec januar 1884.

(20) Dr. Emil vitez pl. Šteckl,

c. k. vladni svetovalec in deželno-sanitetni poročevalec.

Podpisani potrjuje, da ima želodečna esenca ljubljanskega lekarja Piccoli-ja hitre in preudne zdravilne moči. Z njo ozdravelo je mnogo ljudi moje in sosedne župnije; komaj preteče dan, da ne bi kdo prišel k meni, ki me prosi za jedno steklenico želodečne esence, kojih imam vedno nekoliko pripravljenih.

A. Wlassich, župnik-kanonik. Plomin, Primorsko.

Antirrhéumon, najboljšo zdravilo proti prehlajenju, kostobolji, hromoti delavnih čutnic, bolečinam v križi in v prsih, prehladnim bolečinam v glavi in v zobeh. Steklenica 40 kr.

Pastile santoninske; (kolesci zoper gliste izkušeno zdravilo zoper gliste, škatljica 10 kr., 100 kosček. 50 kr. 1000 kosčev 4 gl. 2000 kosček. 6 gl.

Salicilne pastile proti prehlajenju najboljši pripomoček proti davici (difteritis), pljučenim, prsnim in vratnim bolečinam, zoper kašelj in hripavost, škatljica 20 kr.

Zeliščni prsni sirop. Ta iz zdravilnih zelišč izdelani sirop se rabi z najboljšim uspehom proti vsem prsnim in pljučenim boleznim, zasliženju, kašlju, hripavosti, dušljivem kašlju itd. Odraščeni naj vzamejo 3 do 4 žlice vsaki dan, otroci pa toliko žlice. Steklenica 36 kr.

Tu navedena, kakor vsa druga zdravila se zmiraj sveža dobé v lekarni

G. Piccoli-ja

„Pri Angelu“

v Ljubljani,

na Dunajski cesti,

kjer se naročila takoj po pošti proti pocetji izerkujejo.

LEKARNA PICCOLI PRI ANGELU

LUBLJANA, DUNAJSKA CESTA